

Aan de leden van de commissie I&W/VRO en de commissie I&A/JPZ
in de Eerste Kamer

cc. Mr. Drs. M.C.G. Keijzer, (demonstrator) Minister van
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Dhr. J.N.J. Nobel,
(demonstrator) Staatssecretaris Participatie en Integratie

VluchtelingenWerk Nederland

Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
info@vluchtelingenwerk.nl
www.vluchtelingenwerk.nl

Datum 16 september 2025
Betreft Brief VluchtelingenWerk Nederland – Inbreng schriftelijk overleg over het
Samenhangend pakket

Geachte leden van de Eerste Kamer,

Ten behoeve van het schriftelijk overleg over de [beleidsbrief Samenhangend Pakket](#) d.d. 11 juli 2025 deelt VluchtelingenWerk hierbij onze zorgen over het voorgenomen beleid en geven wij u graag een aantal overwegingen en vragen mee ten behoeve van het [schriftelijk overleg](#), waarvoor de inbreng staat gepland op dinsdag 23 september.

VluchtelingenWerk waardeert het initiatief van het demonstrator kabinet om in te zetten op een versnelde uitstroom van statushouders uit de asielopvang en de inzet op een zo vroeg mogelijke start met taalonderwijs en werk. Wij maken ons echter grote zorgen over de wijze waarop de bewindspersonen dit willen vormgeven. VluchtelingenWerk, en met ons vele andere betrokken partijen en organisaties, is tegenstander van de voornemens tot een verbod op voorrang bij de huisvesting van statushouders, de intrekking van de Spreidingswet en het afschaffen van de huisvestingstaakstelling. Wij zijn ervan overtuigd dat deze voorgenomen maatregelen contraproductief werken. Er zullen meer statushouders langer in de asielopvang blijven. En statushouders maken vervolgens een vertraagde start met de inburgering, die een verhoogd risico met zich meebrengt dat taalonderwijs en arbeidscontracten steeds weer moeten worden onderbroken of afgebroken als gevolg van onstabiele huisvesting.

Het beleid zoals aangekondigd in de brief Samenhangend pakket maken onze bovengenoemde zorgen niet kleiner maar groter. Het roept bij ons de volgende vragen op:

1. Vragen die betrekking hebben op wat de minister noemt ‘normalisering’ en ‘gelijktrekken’ van de woningmarkt

De minister vindt het noodzakelijk om een gelijk speelveld te creëren voor alle woningzoekenden via een verbod op voorrang voor statushouders bij de toewijzing van sociale huurwoningen op grond van het feit dat zij statushouder zijn. VluchtelingenWerk constateert dat de positie van statushouders juist vergelijkbaar is met woningzoekenden die wel voor urgentie in aanmerking komen.¹

Onze vragen:

1. In welk opzicht kan de situatie van statushouders gelijkgesteld worden aan de situatie van regulier woningzoekenden die vanuit een thuissituatie wachttijd kunnen opbouwen?
2. In welk opzicht verschilt de situatie van statushouders met woningzoekenden die uit een opvangsituatie komen en op basis hiervan in aanmerking komen voor urgentie?
3. Kan de minister bevestigen dat het verbod op voorrang voor huisvesting statushouders de mogelijkheden van gemeenten en corporaties om regie te voeren over waar statushouders komen te wonen in de wijk kwijtraken?

¹ Artikel 12, [huisvestingswet 2014](#);

4. Op welke wijze verwacht de minister dat statushouders zelf huisvesting vinden in de periode tussen het verlaten van de asielopvang en het moment dat zij als regulier woningzoekenden in aanmerking kunnen komen voor een permanente sociale huurwoning? Neemt de minister daarbij de beperkte financiële middelen die statushouders gemiddeld hebben in acht?
5. Op welke wijze kan de minister blijven zorgdragen voor een eerlijke spreiding van de huisvesting van statushouders over de verschillende gemeenten van Nederland wanneer statushouders zelf verantwoordelijk worden voor hun huisvesting? De relevantie hiervan willen we aanduiden met het volgende potentiële gevolg van dit beleid: Een woningcorporatie van een kleine gemeente in het oosten van Nederland heeft een wachttijd van 1,5 jaar. Uit gebrek aan overige opties besluiten in totaal 1000 statushouders – los van elkaar – zich in te schrijven als woningzoekenden bij de betreffende corporatie (dat is ongeveer 6% van alle statushouders die op dit moment in de opvang wachten op huisvesting). Het gevolg daarvan zou zijn dat de wachttijd voor alle woningzoekenden uit deze gemeente in één klap omhoogschiet. Op welke wijze gaat de minister dit soort gevolgen opvangen?

2. Inzet op permanente onzelfstandige huisvesting voor statushouders

In de brief Samenhangend pakket van 11 juli jl. en de Handreiking Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang 2025 ([HAR+](#)) van 20 augustus jl. geeft de minister aan dat zij wil inzetten op permanente onzelfstandige huisvesting voor statushouders. De minister doet dit onder andere door gemeenten een bedrag van € 30.000,- aan te bieden voor iedere statushouder die gehuisvest wordt in een permanente onzelfstandige woonruimte. Dit is de uitwerking van de eerder door voormalig minister Faber op 14 februari jl. aangekondigde [eenmalige bedrag](#) ter versnelling van de asieluitstroom.

Onze vragen:

1. Is de minister zich ervan bewust dat in de brief van voormalig minister Faber het eenmalig bedrag van € 30.000,- bestemd was voor zowel zelfstandige als onzelfstandige huisvesting? Zo ja, wat is de reden dat de minister halverwege de looptijd van de regeling de spelregels veranderd?
2. In de brief Samenhangend Pakket geeft de minister aan dat onzelfstandige huisvesting ongeschikt is voor gezinnen met minderjarige kinderen. Tegelijkertijd ontvangen gemeenten het eenmalig bedrag niet bij het huisvesten van een gezin in een permanente huurwoning. Door dit eenmalige bedrag uitsluitend in te zetten op onzelfstandige huisvesting geeft de minister aan gemeenten een financiële prikkel die haaks staat op het belang van kinderen in de asielopvang: namelijk dat zij de asielopvang zo snel mogelijk kunnen verlaten omdat deze schadelijk is voor hun welzijn en gezondheid. Is de minister zich bewust van dit effect van haar beslissing om het eenmalig bedrag uitsluitend te reserveren voor permanente onzelfstandige huisvesting en niet voor permanente zelfstandige huisvesting? Op welke wijze gaat de minister het nadelige effect op de plaatsing van gezinnen met kinderen ondervangen?
3. Een deel van de te huisvesten statushouders betreft nareizigers. Idealiter worden zij direct bij referent (de vluchteling die gezinshereniging heeft aangevraagd) in de gemeente gehuisvest zodat het gezin daadwerkelijk herenigd kan worden en ze kunnen starten met school en inburgering. Voor binnenkomst hebben zij al een vergunning en is de gemeente die verantwoordelijk is voor huisvesting al bekend. In de praktijk blijven zij nu meestal de eerste maanden van elkaar gescheiden. De ouder in onzelfstandige huisvesting in de gemeente en de rest van het gezin in de (nood)opvang. Kan de minister bevestigen dat door de € 30.000 alleen te bestemmen voor onzelfstandige huisvesting directe huisvesting van nareizigers bij de ouder wordt bemoeilijkt? Kan de minister bevestigen dat daardoor de opvang verder onder druk komt te staan? Welke maatregelen gaat de minister nemen om ervoor zorg te dragen dat gezinsleden zo snel mogelijk in de koppelgemeente als gezin kunnen worden gehuisvest of zo nodig kortstondig kunnen worden opgevangen? Kunnen er specifieke financiële maatregelen worden getroffen zodat gemeenten,

ook samen met het COA, tijdelijke opvang kunnen bieden zodat de opvang wordt ontlast en integratie wordt bevorderd?

4. Is de minister bekend met het rapport '[Evaluatie tijdelijke regeling stimulering huisvesting statushouders](#)' (TRSHV) uit 2016? Deze regeling richtte zich specifiek op onzelfstandige huisvesting van statushouders. Uiteindelijk is slechts 4% van de daarvoor beschikbare gelden besteed. De reden van de onderbesteding: bewoners, gemeenten en corporaties vonden woningdelen onwenselijk. Op welke wijze heeft de minister de uitkomsten van de evaluatie van de TGRSHV meegenomen in het bepalen van haar beleid?
5. Voor integratie en participatie is het van belang dat statushouders wonen in gewone woonwijken samen met andere inwoners van Nederland. Op welke manier gaat de minister zorgdragen dat de inzet op woningdelen niet leidt tot een vorm van huisvesting dat statushouders isoleert van andere inwoners? Zijn de onzelfstandige woonprojecten die de minister wil ontwikkelen tegelijkertijd bestemd voor andere (urgent) woningzoekenden?
6. In het overgrote geval vindt regulier woningdelen plaats op basis van vrijwilligheid en dat is een belangrijk onderdeel van succesvol samenwonen in een gedeelde woning. Statushouders kunnen geen invloed uitoefenen op waar zij worden gehuisvest. Is de minister voornemens om het matchingsproces zo in te richten dat er ruimte is voor vrijwillige keuze? Zo ja, op welke wijze?
7. In de Oekraïne opvang dat grotendeels bestaat uit onzelfstandige huisvesting leert de ervaring dat het belangrijk is om een herplaatsingsoptie/terugvaloptie in te richten, bijv. in het geval van overlast gevend of onbegrepen gedrag, en/of geweldsincidenten. Op welke wijze wil de minister dit inrichten als het gaat om onzelfstandige huisvesting bij statushouders?
8. Hoe gaat de minister om met de situatie dat een alleen gaande statushouder een permanent huurcontract heeft voor onzelfstandige huisvesting en vervolgens via de gezinsherenigingsprocedure haar of zijn gezin – inclusief minderjarige kinderen – in Nederland arriveert?

3. Fasering en financiering

De minister wil de plannen gefaseerd invoeren. Deze maatregelen wekken de indruk dat het noodzakelijk is om zoveel mogelijk statushouders alsnog te huisvesten via voorrangverlening voordat het verbod op voorrang daadwerkelijk ingaat en de taakstelling wordt afgeschaft, omdat anders het systeem nog verder zal vastlopen. Voor de periode daarna rekent de minister erop dat het aantal vluchtelingen in Nederland kleiner is geworden door de 'instroombeperkende maatregelen' van dit kabinet. Zij noemt lagere aantallen vluchtelingen randvoorwaardelijk aan het slagen van haar voorgenomen plannen. De Raad van State betwijfelt echter of dit het effect zal zijn van het ingezette beleid.² Ondertussen worden de instrumenten die nodig zijn om *nu* een goede regie over opvang en huisvesting te kunnen voeren – spreidingswet, voorrangverlening en huisvestingstaakstelling – overboord gezet. De aangegeven fasering en financiering roept dan ook vragen op.

Onze vragen:

1. Op welke prognoses is het beleid van de minister gebaseerd? Welke cijfers worden er gehanteerd voor de verwachte instroom op 1 jan 2027 en 1 jan 2028?
2. Heeft de minister een berekening gemaakt hoeveel woonruimte haar korte termijn inzet op onzelfstandige huisvesting gaat opleveren? Hoe groot is het verschil in vergelijking tot de voortzetting van de huidige situatie waarin statushouders – inclusief gezinnen – worden gehuisvest middels voorrangverlening?
3. De minister wil de mogelijkheden verkennen om opvangplekken om te zetten naar huisvesting. Wat is volgens de minister het verschil tussen opvang en huisvesting? Hoe verhouden deze plannen zich tot het huidige tekort aan opvangplaatsen en het intrekken van de Spreidingswet?

² [Samenvatting adviezen Asielnoodmaatregelenwet en Wet invoering tweestatusstelsel | Raad van State](#)

4. Is de minister op de hoogte dat de huidige Oekraïne opvang in veel gevallen ongeschikt is voor langer verblijf? Wat acht de minister nodig om dergelijke opvang om te kunnen zetten in duurzame huisvesting voor spoedzoekers, waaronder statushouders?
5. De minister refereert in haar brief naar de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen (SFT) die tot en met 2027 beschikbaar is. Via de SFT wordt ingezet op het snel realiseren van meer woonruimte, waarbij de regeling voorschrijft dat ten minste 30% van de nieuwe gerealiseerde woningen wordt gereserveerd voor statushouders. Op welke manier wil de minister dit realiseren als het verbod op voorrang ingaat op 1 juli 2026?
6. De minister geeft op p. 9 van haar brief aan dat onzelfstandige huisvesting ongeschikt is voor gezinnen. Hoe gemeenten na inwerkingtreding van het verbod op voorrang statushoudergezinnen met kinderen toch urgentie kunnen geven zodat zij in een stabiele omgeving in een permanent en betaalbaar huis kunnen wonen blijft onduidelijk. Is het advies van de minister aan gemeenten om dit middels hun huisvestingsverordening toch te regelen? Hoe kunnen gemeenten uitleggen aan hun inwoners dat zij in weerwil van een verbod op voorrang toch voorrang verlenen aan statushoudergezinnen?

4. Inburgering en werk

De maatregelen uit het samenhangend pakket zullen een vertragend effect hebben op inburgering en participatie op de arbeidsmarkt, zo erkent het kabinet in de brief. VluchtelingenWerk maakt zich met name zorgen over de vele verhuisbewegingen en onstabiele woonsituaties die ontstaan bij de invoering van een verbod op voorrang. Naast negatieve gevolgen op veiligheid en welzijn van vluchtelingen zal dit ook negatieve gevolgen hebben voor de inburgering en taalverwerving.

Onze vragen:

1. Welke gemeente wordt straks verantwoordelijk voor de inburgering wanneer statushouders meerdere malen zullen verhuizen? Verandert bij iedere verandering in de BRP ook de verantwoordelijke gemeente?
2. De minister wil inzetten op digitalisering van taalleermiddelen in het ondervangen van de problemen die ontstaan op het gebied van huisvesting. Is de staatssecretaris bekend met het [rapport](#) 'De potentie van online leren voor de inburgering', uitgevoerd door ITTA UvA in november 2023 in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid? In dit rapport wordt o.a. aangegeven dat online leren slechts geschikt is voor een beperkte groep statushouders en dat digitale leermiddelen vooral effectief zijn als zij in lesverband worden toegepast? Op welke manier worden de aanbevelingen uit het rapport meegenomen in de plannen rondom de digitalisering van het inburgeringsonderwijs?
3. Is de staatssecretaris bekend met de [brief](#) van de Inspectie Justitie en Veiligheid (maart jl.)? De inspectie concludeert dat de inburgering stopt omdat statushouders te lang in de asielopvang verblijven. Er is onvoldoende aanbod aan voorinburgering en kaders voor begeleiding na 14 weken. Is de staatssecretaris voornemens om het aanbod voorinburgering te verlengen wanneer statushouders langer dan 14 weken in de asielopvang verblijven in afwachting van huisvesting? Op welke wijze gaat de staatssecretaris zorgdragen dat het aanbod aan voorinburgering gegeven wordt op alle opvanglocaties?
4. Op welke manier wil het demissionair kabinet werkgevers inzetten voor het bespoedigen van de huisvesting van statushouders? Hoe wil het kabinet daarbij voorkomen dat de misstanden die we zien gebeuren bij arbeidsmigranten – misstanden als gevolg dat zij van hun werkgever afhankelijk zijn voor hun huisvesting – ook zullen plaatsvinden bij de huisvesting van statushouders middels de inzet van de werkgever?

5. Samenwerking met medeoverheden en betrokken partijen

Samenwerking met en medewerking van medeoverheden en betrokken organisaties is noodzakelijk om te komen tot een werkend en duurzaam systeem van opvang asielzoekers en huisvesting

statushouders, zo staat ook in de brief. Echter, zowel gemeenten als provincies en woningcorporaties geven zelf aan dat de mogelijkheid tot voorrang verlening bij huisvesting statushouders, de Spreidingswet en de gemeentelijke huisvestingstaakstelling onmisbare instrumenten zijn voor een werkzaam en duurzaam systeem.

Onze vraag:

Hoeveel ruimte kan het ministerie bieden aan medeoverheden om te komen tot een werkbaar systeem van opvang en huisvesting waarin ook alle betrokken partijen zich kunnen vinden?

Wij hopen dat bovengenoemde informatie en vragen u ten dienst staan in uw reactie aan de minister en de staatssecretaris aangaande de brief Samenhangend pakket. Wij zijn uiteraard bereid om een verdere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland